

UDK 347.7

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka

Božo Prelević, dipl. iur.

Propisi.hr

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju trenutkom objave rješenja o otvaranju stečajnog postupka na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Od tog trenutka, za dužnika, njegove vjerovnike i poslovne partnere, nastaje cijeli niz pravnih posljedica kao što su npr. prestanak ovlaštenja dotadašnje uprave, posebna pravila u vezi ovršnih postupaka, prijemoja i dr. Autor u članku daje prikaz relevantnih odredbi Stečajnog zakona kojima se uređuje ova materija, s primjerom popunjavanja obrasca prijedloga za pokretanje stečajnog postupka i sudskom praksom.

1. Uvod

Budući smo u jednom od prošlih brojeva RiPup-a objavili stručni članak o pravnim posljedicama predstečajnog postupka¹, u ovom broju RiPup-a obrađujemo temu pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka po stečajnog dužnika, njegove poslovne partnere, vjerovnike i radnike. Pravna pravila kojima je uređen stečajni postupak sadržana su u prvom redu u odredbama Stečajnog zakona² (u nastavku teksta: Zakon). Osim toga, potrebno je voditi računa i o odredbama Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca na kojima se podnose podnesci u predstečajnom i stečajnom postupku (u nastavku teksta: Pravilnik)³, koji je stupio na snagu 20. srpnja 2019. i kojim se uređuje oblik i sadržaj obrazaca pomoću kojih stranke komuniciraju sa nadležnim tijelima u stečajnom postupku⁴.

Pravne posljedice koje nastaju nakon otvaranja stečajnog postupka s jedne strane utječu na poslovanje stečajnog dužnika, kojim rukovođenje preuzima stečajni upravitelj. Pravne posljedice otvaranja stečaja utječu u prvom redu na ovršne postupke koji su u tijeku i koji se vode protiv stečajnog dužnika, na mogućnost vršenja prijemoja, nastavak ispunjenja ugovora i dr. O svim navedenim i drugim pravnim posljedicama otvaranja stečajnog postupka više navodimo u nastavku članka, a na početku ćemo se najprije podsjetiti temeljnih pravila stečajnog postupka.

2. Stečajni razlozi i osnovne postupovne odredbe

ističemo...

Kao i predstečajni postupak, stečajni postupak se može provesti nad pravnom osobom i nad imovinom dužnika pojedinca, ako zakonom nije drukčije određeno⁵.

Dužnikom pojedincem u smislu zakonskih odredbi smatra se fizička osoba obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema odredbama Zakona o porezu na dohodak⁶ i fizička osoba obveznik poreza na dobit prema odredbama Zakona o porezu na dobit⁷. Stečajni postupak, kao i predstečajni, ne može se provesti nad:

- Republikom Hrvatskom i fondovima koji se financiraju iz proračuna RH;
- Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje;
- Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje i;
- jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nad pravnom osobom čija je glavna djelatnost proizvodnja oružja i vojne opreme odnosno pružanje usluga Oružanim snagama RH za potrebe obrane i sigurnosti stečajni i predstečajni postupak ne mogu se otvoriti bez prethodne suglasnosti ministra nadležnog za poslove obrane. Ako je zakonom isključena mogućnost provedbe predstečajnog i stečajnog postupka nad pravnom osobom, za njezine obveze solidarno odgovaraju njezini osnivači odnosno članovi. Ova odredba ne odnosi se na trgovačka društva kapitala, znači ni na dioničko društvo niti na društvo s ograničenom odgovornošću (uključujući i jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću).

1 Prelević, Božo, stručni članak "Pravne posljedice otvaranja predstečajnog postupka", RiPup br. 6/2021, str. 181.

2 Nar. nov., br. 71/15 i 104/17.

3 Nar. nov., br. 67/19 od 12. srpnja 2019.

4 Obrasci su dostupni na internet adresi e-Oglesne ploče sudova <https://e-oglasna.pravosuđe.hr/dokumenti/obrasci>

5 Čl. 3. st. 1. Zakona.

6 Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20.

7 Nar. nov. br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20.

2.1. Stečajni razlozi

Stečajni postupak može se otvoriti ako sud utvrdi postojanje stečajnog razloga.

ističemo...

Stečajni razlozi su nesposobnost za plaćanje i prezaduženost⁸.

Zakonom je određeno kako dužnik može predložiti otvaranje stečajnog postupka i ako učini vjerojatnim da svoje već postojeće obveze neće moći ispuniti po dospijeću (tzv. prijeteća nesposobnost za plaćanje). Na prijeteću nesposobnost za plaćanje kao stečajni razlog na odgovarajući način primjenjuju se odredbe čl. 4. Zakona o predstečajnim razlozima.

2.1.1. Nesposobnost za plaćanje

ističemo...

Sukladno čl. 6. Zakona, nesposobnost za plaćanje postoji ako dužnik ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze.

Pri tome okolnost da je dužnik namirio ili da može namiriti u cijelosti ili djelomično tražbine nekih vjerovnika ne znači da je sposoban za plaćanje. Smatra se da je dužnik nesposoban za plaćanje ako:

- u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija (u nastavku teksta: FINA) ima jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje u razdoblju dužem od 60 dana koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa. Postojanje ove okolnosti dokazuje se potvrdom FINA-e, koja ju je dužna na zahtjev dužnika ili vjerovnika bez odgode izdati, a u protivnom odgovara za štetu koju bi podnositelj zahtjeva zbog toga mogao pretrpjeti;
- nije isplatio tri uzastopne plaće koje radniku pripadaju prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu odnosno prema drugom aktu kojim se uređuju obveze poslodavca prema radniku. Postojanje ove okolnosti dokazuje se obračunom neisplaćene plaće koji je sastavljen sukladno propisima. Uz obračun podnositelj prijedloga dužan je dostaviti potvrdu Ministarstva financija-Porezne uprave kojom se potvrđuje da je dostavljeni obračun o neisplati plaće sastavljen sukladno propisima.

Međutim, navedena zakonska odredba o pretpostavkama nesposobnosti za plaćanje ipak se neće primijeniti ako dužnik tijekom prethodnoga postupka namiri sve tražbine koje je na temelju valjanih osnova za plaćanje trebalo naplatiti sa svih njegovih računa ili ako dođe do pristupanja dugu. Pri tome namirenje tražbina dužnik može dokazivati samo javnom ili javno ovjеровljenom ispravom, ili potvrdom FINA-e.

Iz sudske prakse: Odluka Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, br. Pž-6096/13 od 28. kolovoza 2013.:

"...Za pokretanje skraćenog stečajnog postupka, uz ostale propisane uvjete, dovoljno je dokazati postojanje stečajnog razloga nesposobnosti za plaćanje potvrdom Financijske agencije, a ne i stečajnog razloga nelikvidnosti ..."

8 Čl. 5. st. 2. Zakona.

2.1.2. Prezaduženost

ističemo...

Prezaduženost postoji ako je imovina dužnika pravne osobe manja od postojećih obveza⁹.

Navedena zakonska odredba ipak se neće primijeniti ako:

- se prema okolnostima slučaja (razvojnog programu, raspoloživim izvorima sredstava, vrsti imovine, pribavljenim osiguranjima i slično) osnovano može pretpostaviti da će dužnik pravna osoba nastavljanjem poslovanja uredno ispunjavati svoje obveze po dospijeću;
- za obveze društva osoba solidarno odgovara član društva fizička osoba nad čijom imovinom nije pokrenut ili otvoren stečajni postupak.

2.2. Osnovne postupovne odredbe

Osnovne postupovne odredbe u većini slučajeva su iste za stečajni i predstečajni postupak.

2.2.1. Nadležnost i sastav suda

ističemo...

U stečajnom i predstečajnom postupku isključivo je stvarno i mjesno nadležan trgovački sud na čijem se području nalazi sjedište dužnika¹⁰.

Ako dužnik pojedinac nema sjedište, isključivo je stvarno i mjesno nadležan trgovački sud na čijem se području nalazi prebivalište dužnika pojedinca. S druge strane, ako dužnik pojedinac nema prebivalište, isključivo je stvarno i mjesno nadležan trgovački sud na čijem se području nalazi boravište dužnika pojedinca.

2.2.2. Obavezno korištenje obrazaca

ističemo...

U stečajnom, kao i u predstečajnom postupku, podnesci se podnose na obrascima propisanim Pravilnikom, ako je to Zakonom određeno.

U slučaju da podnesak nije podnesen na propisanom obrascu, sud će ga odbaciti kao nedopušten.

2.2.3. Dopuštenost pokretanja stečajnog postupka

ističemo...

Treba istaknuti kako je, sukladno čl. 15. Zakona, za vrijeme likvidacije pravne osobe dopušteno pokretanje stečajnog postupka samo dok se ne provede podjela imovine.

Ako je pokrenut predstečajni postupak, do njegova završetka nije dopušteno pokretanje stečajnog postupka. S druge strane, u slučaju da je pokrenut stečajni postupak, nije dopušteno pokretanje predstečajnog postupka.

9 Čl. 7. st. 1. Zakona.

10 Čl. 8. st. 1. Zakona.

2.2.4. Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka

Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnosi se sudu na obrascu propisanom Pravilnikom te sadržava podatke za identifikaciju dužnika i podnositelja prijedloga i popis imovine i obveza dužnika¹¹.

ističemo...

Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka može podnijeti sam stečajni dužnik, vjerovnik, ili FINA po službenoj dužnosti.

Podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka koji nije dužnik, nije dužan naznačiti popis imovine i obveza dužnika, a u tom slučaju sud će dužniku narediti dostavu popisa imovine i obveza.

Sukladno čl. 16. st. 5. Zakona, prijedlog za otvaranje stečajnog postupka može se povući do donošenja rješenja o otvaranju stečajnog postupka odnosno donošenja rješenja o odbacivanju ili odbijanju prijedloga. U tom slučaju sud donosi rješenje o obustavi stečajnog postupka koje se objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Nastale troškove postupka snosi predlagatelj.

Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova u roku od tri dana od dana podnošenja potpunog prijedloga. U slučaju da su podnesena dva ili više prijedloga za otvaranje predstečajnog ili stečajnog postupka, sud će za sve prijedloge provesti jedinstveni postupak i donijeti zajedničku odluku. U nastavku dajemo primjer obrasca prijedloga dužnika za otvaranje stečajnog postupka¹².

Primjer – obrazac prijedloga dužnika za otvaranje stečajnog postupka

OBRAZAC 12.

Trgovački sud u Zagrebu

(naziv nadležnog suda)

Amruševa ul. 2, 10000 Zagreb

(adresa nadležnog suda)

PRIJEDLOG DUŽNIKA ZA OTVARANJE STEČAJNOGA POSTUPKA

PODACI O PODNOSITELJU PRIJEDLOGA ZA PRAVNU OSOBU:

Tvrtka ili naziv ABEBE d.o.o. za trgovinu

OIB 13391919191

Sjedište/poslovna adresa Zagrebačka 124d

PODACI O PODNOSITELJU PRIJEDLOGA ZA DUŽNIKA POJEDINCA:

Ime i prezime _____

OIB _____

Sjedište/poslovna adresa _____

Adresa prebivališta _____

I. Na temelju članka 16. i članka 109. Stečajnog zakona podnosim prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom ABEBE d.o.o. za trgovinu (navesti tvrtku ili naziv, odnosno ime i prezime dužnika).

Kod dužnika postoji stečajni razlog zato što u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje koji vodi FINA ima jednu, ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje u razdoblju dužem od 60 dana koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa

(navesti razlog/pozvati se na neku od okolnosti iz članka 6. stavka 2. Stečajnog zakona).

Dokaz potvrda Financijske agencije od 24. kolovoza 2021.

(potvrda Financijske agencije/obračun neisplaćenih plaća s potvrdom Ministarstva financija – Porezne uprave/podatak da je imovina manja od dugova)

II. Popis imovine i obveza dužnika prema članku 17. Stečajnog zakona:*

- Nekretnine i pokretnine dužnika (opis svake pojedine nekretnine ili pokretnine s podacima potrebnim za identifikaciju)
 - poslovni prostor br. 10, koji se sastoji od pet soba, kuhinje, sanitarnog čvora i hodnika, ukupne površine 123 m², smještenog na 2. katu stambeno-poslovne zgrade u Zagrebačkoj 124d u Zagrebu, sagrađene na čest.br. 2241, upisano u poduložak br. 12010 k.o. Jankomir – Dokaz: vlasnički list;
 - ugovor o zakupu br. 7/2021 od 11. travnja 2021., sklopljen sa CEDECE d.o.o. Samobor, OIB:90909090000, Lipanjska 2a koji se odnosi na zakup poslovnog prostora br. 12, koji se sastoji od dvije sobe, kuhinje, sanitarnog čvora i hodnika, ukupne površine 90 m², smještenog na 1. katu stambeno-poslovne zgrade u Zagrebačkoj 124d u Zagrebu, sagrađene na čest.br. 2241, upisano u poduložak br. 12011 k.o. Jankomir;
 - radni stol dimenzija 200x50x120 cm od drveta sa željeznim okvirima proizvođača „Metalni elementi“ – 3 komada - Dokaz: račun od 14. lipnja 2019.;
 - Imovinska prava dužnika na tuđim stvarima (opis svake pojedine nekretnine ili pokretnine s podacima potrebnim za identifikaciju)
 - ugovor o podzakupu br. 1/2021 od 1. travnja 2021. sklopljen sa BEBEA d.o.o. Sisak, OIB:34343434424, Mariborska 2, koji se odnosi na podzakup poslovnog prostora br. 14, koji se sastoji od dvije sobe, kuhinje, sanitarnog čvora i hodnika, ukupne površine 80 m², smještenog na 1. katu stambeno-poslovne zgrade u Zagrebačkoj 124d u Zagrebu, sagrađene na čest.br. 2241, upisano u poduložak br. 12011 k.o. Jankomir;
 - Novčane tražbine dužnika prema dužnikovim dužnicima (iznos, ime i prezime/naziv, OIB i adresa dužnikovog dužnika, pravna osnova, datum dospijeaća)
 - 6.000,00 kn, tražbina prema GEHAGE d.o.o. Zagreb, OIB:23455432234, Nova cesta 1, ugovor o pružanju usluga od 10. svibnja 2021., dospijeaće: 10. rujna 2021.
 - Nenovčane tražbine dužnika (opis tražbine, ime i prezime/naziv, OIB i adresa dužnikovog dužnika, pravna osnova, datum dospijeaća)
 - _____;

¹¹ Čl. 16. st. 1. Zakona.

¹² Primjeri popunjavanja obrazaca u predstečajnom i stečajnom postupku sadržani su u stručnom članku autora Prelević, Božo, "Ispunjavanje obrazaca u predstečajnom i stečajnom postupku", RiPup br. 10/19, str. 167.

- Druga prava koja čine imovinu dužnika (opis prava, procijenjena vrijednost prava ako se radi o imovinskom pravu)
 - _____;
- Novčana sredstva na računima dužnika (ukupan iznos novčanih sredstava po svim računima dužnika, uz naznaku broja računa i banke te popis svih računa otvorenih u bankama uključujući i popis računa štednih uloga)
 - 2.244,55 kn, račun br. 91194499-11122112 kod Gospodarske banke d.d. Zagreb – Dokaz: izvod iz računa na dan 24. kolovoza 2021.;
- Druga imovina dužnika (opis i vrsta imovine s podacima potrebnim za identifikaciju)
 - _____;
- Obveze dužnika unesenih u poslovne knjige dužnika (popis svih obveza pojedinačno s naznakom iznosa, ime i prezime/naziv, OIB i adresa vjerovnika, datum dospijeca tražbine, vrsta i visina kamatne stope koja se obračunava na iznos obveze)
 - 509.000,00 kn duuguje se GEHAGE d.o.o, OIB: 43349999444, Velika avenija 92c, 10010 Zagreb, dospijeće: 15. rujna 2021., zatezna kamata 7,61% ;
- Druge novčane i nenovčane obveze dužnika (opis obveze, vrsta – novčane ili nenovčane, ime i prezime/naziv, OIB i adresa vjerovnika, datum dospijeca tražbine, vrsta i visina kamatne stope koja se obračunava na iznos obveze ako se radi o novčanoj obvezi)
 - _____;
- Razlučna prava na imovini dužnika (podaci o razlučnom pravu, pravna osnova, dio imovine na koji se odnosi razlučno pravo, je li razlučno pravo upisano u javne knjige, iznos u visini kojega postoji razlučno pravo)
 - _____;
- Izlučna prava (podaci o izlučnom pravu, pravna osnova i dio imovine na koji se odnosi izlučno pravo)
 - _____;
- Prosječni mjesečni troškovi redovnog poslovanja dužnika u posljednjih godinu dana (iznos u kunama, specifikacija troškova)
 - **Specifikacija:**
 - 1) Materijalni troškovi:
 - troškovi sirovine i materijala: 50.000,00 kn;
 - ...
 - 2) Troškovi osoblja:
 - neto plaće i nadnice: 26.000,00 kn
 - ...
 - 3) ...

UKUPNO: 76.000,00 kn.

Dokaz: izvod iz poslovnih knjiga dužnika.

- Postupci pred sudovima ili javnopravnim tijelima u kojima je dužnik stranka i visinu ili opis tražbine koja je predmet postupka (naziv suda/javnopravnog tijela, vrsta postupka, poslovni broj predmeta, podaci o strankama u postupku, vrijednost predmeta spora)
 - _____;

Svojestvo podnositelja prijedloga u ime pravne osobe
 Član uprave Nikola Nikić

Mjesto i datum

Zagreb, 26.8.2021.

Potpis podnositelja prijedloga

Nikola Nikić

* Napomena: Dužnik je dužan navesti podatke o pravnoj i činjeničnoj osnovi u odnosu na svaki dio imovine i obveza te o dokazima, osobito ispravama kojima se mogu potkrijepiti.

Za davanje neistinitog ili nepotpunog popisa imovine i obveza, dužnik odgovara kao za davanje lažnoga iskaza u postupku pred sudom (članak 17. stavak 3. Stečajnog zakona).

Podnositelji prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka nad pravnom osobom koji nisu zastupnici po zakonu dužnika/članovi upravnog odbora/likvidatori dužni su uz prijedlog podnijeti ispravu iz koje proizlazi da dužnik nema ovlaštenih osoba za zastupanje.

2.2.5. Troškovi postupka

Ističemo kako u stečajnom, kao i u predstečajnom postupku, svaki vjerovnik snosi svoje troškove postupka, osim ako Zakonom nije drukčije određeno¹³.

3. Tijela stečajnog postupka

Sukladno čl. 75. Zakona, tijela stečajnog postupka su:

- sud;
- stečajni upravitelj;
- skupština vjerovnika;
- odbor vjerovnika.

3.1. Ovlaštenja suda

Sud u stečajnom postupku¹⁴:

- odlučuje o pokretanju prethodnog postupka radi utvrđivanja postojanja stečajnog razloga i provodi taj postupak;
- odlučuje o otvaranju stečajnog postupka;
- imenuje i razrješava stečajnog upravitelja, nadzire njegov rad i daje mu obvezne upute sukladno Zakonu;
- nadzire rad odbora vjerovnika;
- određuje započete poslove koje treba završiti tijekom stečajnog postupka sukladno Zakonu;
- određuje nagradu stečajnom upravitelju;
- odobrava isplatu vjerovnika;
- donosi odluke o zaključenju i obustavi stečajnog postupka;
- odlučuje o svim drugim pitanjima stečajnog postupka, ako sukladno Zakonu ne odlučuje drugo tijelo stečajnog postupka.

3.2. Stečajni upravitelj

Sukladno čl. 77. Zakona, za stečajnog upravitelja može se imenovati osoba upisana na listi stečajnih upravitelja za područje nadležnog suda. Za stečajnog upravitelja ne može biti imenovana osoba koja bi morala biti izuzeta kao sudac u stečajnom postupku, osobito:

- osoba koja je bila zaposlena kod stečajnog dužnika ili je bila član nekog njegova tijela;
- bliski srodnik suca, osoba odgovornih za obveze u stečajnom postupku, članova uprave i drugih tijela dužnika, vjerovnika te osoba koje su u odnosu suparništva sa stečajnim dužnikom.

¹³ Čl. 20. Zakona.

¹⁴ Čl. 76. Zakona.

ističemo...

Za stečajnog upravitelja ne može biti imenovana osoba koja prema zakonu ne bi mogla biti imenovana za člana uprave dužnika, upravnog ili nadzornog odbora, ili sličnoga tijela.

3.3. Odbor vjerovnika

Sud može, radi zaštite interesa vjerovnika u stečajnom postupku, prije prvoga ročišta vjerovnika osnovati odbor vjerovnika i imenovati njegove članove¹⁵.

ističemo...

U odboru vjerovnika moraju biti zastupljeni stečajni vjerovnici s najvišim tražbinama i stečajni vjerovnici s malim tražbinama.

U odboru vjerovnika treba biti zastupljen i predstavnik prijašnjih dužnikovih radnika, osim ako kao stečajni vjerovnici sudjeluju s beznačajnim tražbinama.

Za članove odbora vjerovnika mogu biti imenovani i različni vjerovnici i osobe koje nisu vjerovnici ako bi svojim stručnim znanjem mogle pridonijeti radu toga odbora. Članova odbora vjerovnika mora biti neparan broj, a najviše devet.

Ako je Zakonom određeno da odbor vjerovnika poduzima određene radnje u postupku, podneske u ime odbora vjerovnika podnosi odnosno izjave, temeljem odluke odbora, daje predsjednik odbora vjerovnika. U slučaju da je broj stečajnih vjerovnika manji od pet, ovlaštenja odbora vjerovnika imaju svi vjerovnici.

ističemo...

Sukladno čl. 97. st. 1. Zakona, o osnivanju odbora vjerovnika odlučuju vjerovnici na skupštini vjerovnika, sukladno navedenim odredbama čl. 96. st. 2.-6. Zakona.

Ako je sud prethodno osnovao odbor vjerovnika, vjerovnici odlučuju treba li odbor zadržati. Pri tome skupština vjerovnika može iz odbora vjerovnika isključiti sve ili pojedine članove koje je imenovao sud i izabrati druge ili dodatne članove odbora vjerovnika. Odbor vjerovnika dužan je nadzirati stečajnog upravitelja i pomagati mu u vođenju poslova, pratiti tijek poslovanja iz čl. 217. Zakona, pregledavati poslovne knjige i poslovnu dokumentaciju te naložiti provjeru prometa i iznosa gotova novca¹⁶. Za obavljanje pojedinih poslova iz svoga djelokruga odbor vjerovnika može ovlastiti pojedine svoje članove. U okviru svoga djelokruga odbor vjerovnika osobito:

- razmatra izvješća stečajnog upravitelja o tijeku stečajnog postupka i o stanju stečajne mase;
- pregledava poslovne knjige i cjelokupnu dokumentaciju koju je preuzeo stečajni upravitelj;
- podnosi prigovor sudu na rad stečajnog upravitelja;
- daje odobrenje na predračun troškova stečajnog postupka;
- daje mišljenje sudu o unovčenju imovine dužnika, kad sud to zatraži;
- daje mišljenje sudu o nastavljanju započetih poslova odnosno o radu stečajnog dužnika, kad sud to zatraži;

¹⁵ Čl. 96. st. 1. Zakona.

¹⁶ Čl. 98. st. 1. Zakona.

- daje mišljenje sudu o priznavanju opravdanih manjkova utvrđenih popisom imovine, kad sud to zatraži.

Odbor vjerovnika dužan je obavješćivati vjerovnike o tijeku stečajnog postupka i o stanju stečajne mase.

3.4. Skupština vjerovnika

Sukladno čl. 103. Zakona, skupštinu vjerovnika saziva sud. Pravo sudjelovanja imaju svi stečajni vjerovnici, svi stečajni vjerovnici s pravom odvojenoga namirenja, stečajni upravitelj i dužnik pojedinac. Vrijeme i mjesto održavanja i dnevni red skupštine vjerovnika objavljuju se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

4. Pokretanje i otvaranje stečajnog postupka**4.1. Pokretanje stečajnog postupka****ističemo...**

Stečajni postupak se pokreće podnošenjem prijedloga za otvaranje stečajnog postupka na Pravilnikom propisanom obrascu¹⁷.

Sukladno čl. 109. Zakona, prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ovlašten je podnijeti vjerovnik ili stečajni dužnik, ako zakonom nije određeno drukčije.

ističemo...

Vjerovnik je ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine i stečajnog razloga.

Različni vjerovnik kojemu je dužnik osobno odgovoran ovlašten je podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako učini vjerojatnim da tražbinu neće moći potpuno namiriti iz predmeta na koji se odnosi njegovo različno pravo. Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka pravne osobe u ime stečajnog dužnika ovlaštene su podnijeti:

- osoba ovlaštena za zastupanje stečajnog dužnika po zakonu;
- član upravnog odbora dioničkog društva;
- likvidator dužnika;
- član nadzornog odbora dužnika, ako nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu;
- član društva s ograničenom odgovornošću ako dužnik nema nadzorni odbor, a nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu.

U slučaju da prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ne podnesu skupno sve osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu, ili svi članovi upravnog odbora dioničkog društva, ili svi likvidatori dužnika, prijedlog je dopušten samo ako podnositelj prijedloga učini vjerojatnim postojanje stečajnog razloga.

ističemo...

Član nadzornog odbora stečajnog dužnika i član društva s ograničenom odgovornošću moraju uz prijedlog dostaviti ispravu iz koje proizlazi nepostojanje osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu.

¹⁷ Vidjeti pod 2.2.4.

Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom dužnika pojedinca ovlašten je podnijeti samo dužnik pojedinac.

4.1.1. Podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka pravne osobe

ističemo...

Sukladno čl. 110. st. 1. Zakona, FINA je dužna podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako pravna osoba u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana, u roku od osam dana od isteka toga razdoblja, osim ako su ispunjene pretpostavke iz čl. 428. Zakona.

Za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka FINA ima pravo na naknadu troška, pri čemu je trošak podnošenja prijedloga trošak stečajnog postupka. Visina naknade troška propisana je posebnim pravilnikom.

Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka dužni su bez odgode, a najkasnije 21 dan od dana nastanka stečajnog razloga podnijeti:

- osoba ovlaštena za zastupanje dužnika po zakonu;
- član upravnog odbora dioničkog društva;
- likvidator;
- član nadzornog odbora dužnika, ako nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu, ako joj je moglo biti poznato postojanje stečajnog razloga i nepostojanje osoba ovlaštenih za zastupanje po zakonu;
- član društva s ograničenom odgovornošću ako dužnik nema nadzorni odbor, a nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu, ako joj je moglo biti poznato postojanje stečajnog razloga i nepostojanje osoba ovlaštenih za zastupanje po zakonu.

Ove osobe osobno odgovaraju vjerovnicima za štetu koju su im prouzročili propustom svoje dužnosti utvrđene tom odredbom, a pravo na naknadu štete zastarijeva u roku od pet godina od dana otvaranja stečajnog postupka.

U slučaju da navedene osobe ne podnesu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u propisanom roku, **sud će im po službenoj dužnosti u slučajevima iz čl. 114. st. 3. Zakona naložiti plaćanje predujma za namirenje troškova stečajnog postupka u roku od osam dana**¹⁸. Ako ove osobe ne plate predujam u propisanom roku, na odgovarajući način primijenit će se pravila o prisilnoj naplati novčane kazne u pamičnom postupku.

4.1.2. Osiguranje novčanih sredstava za namirenje troškova stečajnog postupka

ističemo...

Sukladno čl. 112. Zakona, nakon što FINA utvrdi nemogućnost izvršenja osnove za plaćanje radi nedostatka novčanih sredstava na računima dužnika pravne osobe, naložit će banci da zaplijeni novčana sredstva s računa dužnika, u iznosu od 5000,00 kuna za predujam za namirenje troškova stečajnog postupka.

Ovaj nalog za zapljenu provodi se prije ostalih naloga, osim naloga za izvršavanje osnova za plaćanje obračuna poslodavca o neisplati dospjelog iznosa plaće i naknade plaće.

4.1.3. Predujam za namirenje troškova stečajnog postupka

ističemo...

Podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka dužan je platiti iznos predujma od 1000,00 kuna u Fond za namirenje troškova stečajnog postupka te po nalogu suda u roku od osam dana dodatni iznos predujma koji ne može biti viši od 20.000,00 kuna, ako Zakonom nije drukčije određeno¹⁹.

U slučaju da su osigurana sredstva za namirenje troškova stečajnog postupka sukladno odredbi čl. 112. Zakona,²⁰ obveza podnositelja prijedloga umanjuje se za iznos osiguranih sredstava. Navedeni predujam nisu dužni platiti:

- radnici i prijašnji dužnikovi radnici ako su podnijeli prijedlog za otvaranje stečajnog postupka radi namirenja svoje dospjele tražbine po osnovi rada;
- FINA ako je podnijela prijedlog za otvaranje stečajnog postupka sukladno čl. 110. st. 1. Zakona;
- RH.

U tom slučaju sredstva za namirenje troškova postupka predujmit će se iz Fonda za namirenje troškova stečajnog postupka, osim ako su osigurana sredstva sukladno čl. 112.-113. Zakona. Ako podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nije uplatio predujam, sud će prijedlog odbaciti kao nedopušten.

4.2. Otvaranje stečajnog postupka

ističemo...

Sukladno čl. 128. Zakona, ako je pokrenut prethodni postupak, sud će odrediti ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnog postupka najkasnije u roku od 60 dana od podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka.

S druge strane, u slučaju da nije pokrenut prethodni postupak, sud će odrediti ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnog postupka najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Ako dužnik do završetka prethodnog postupka postane sposoban za plaćanje, sud će postupak obustaviti. Troškove provedenog postupka u tom slučaju dužan je naknaditi dužnik.

¹⁹ Čl. 114. st. 1. Zakona.

²⁰ Vidjeti pod 4.1.2.

5. Osnovne pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka

ističemo...

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju u trenutku kad je rješenje o otvaranju stečajnog postupka objavljeno na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova²¹.

U slučaju da je rješenje o otvaranju stečajnog postupka u povodu žalbe bude ukinuto, a u ponovnom postupku stečajni postupak bude opet otvoren, smatrat će se da su pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupile u trenutku kada je prvo rješenje o otvaranju stečajnog postupka objavljeno na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. S druge strane, ako rješenje o otvaranju stečajnog postupka u povodu žalbe bude ukinuto, a u ponovnom postupku stečajni postupak bude opet otvoren, u drugim sudskim postupcima u kojima je stranka stečajni dužnik sud će ukinuti sve radnje provedene od dana donošenja odluke o ukidanju rješenja o otvaranju stečajnog postupka do njegovog ponovnog otvaranja.

ističemo...

Otvaranjem stečajnog postupka prava tijela dužnika pravne osobe prestaju i prelaze na stečajnog upravitelja²².

Znači od tog trenutka stečajni upravitelj vodi poslovanje stečajnog dužnika. Otvaranjem stečajnog postupka prava dužnika pojedinca na upravljanje i raspolaganje imovinom koja ulazi u stečajnu masu prelaze na stečajnog upravitelja.

Sukladno čl. 160. Zakona, zabrana otuđenja ili opterećenja koja je protiv dužnika određena prema općim pravilima samo radi zaštite interesa određenih osoba u stečajnom je postupku bez učinka. Ova odredba, međutim, ne odnosi se na zabrane otuđenja i opterećenja nastalih u svezi s postupkom ovrhe ili osiguranja.

5.1. Dospijeće tražbina

ističemo...

Otvaranjem stečajnog postupka dospijevaju nedospjele tražbine²³.

Ako se na ove tražbine nisu plaćale kamate, smatrat će se da su se na njih plaćale zakonske kamate i tražbine će se smanjiti na iznos koji bi, prema računanju zakonskih kamata za vrijeme od otvaranja stečajnog postupka do dospjeća, odgovarao punom iznosu tražbina. Tražbine vezane uz raskidni uvjet koji nastupa nakon otvaranja stečajnog postupka, do nastupanja uvjeta, uzimaju se u obzir kao bezuvjetne tražbine.

5.2. Preuzimanje parnica

Zakonom je određeno kako će parnice o imovini koja ulazi u stečajnu masu, uključujući i arbitražne postupke koji su u vrijeme otvaranja stečajnog postupka bili u tijeku, u ime i za račun stečajnog dužnika preuzeti stečajni upravitelj²⁴.

21 Čl. 158. st. 1. Zakona.

22 Čl. 159. st. 1. Zakona.

23 Čl. 140. st. 1. Zakona.

24 Čl. 165. st. 1. Zakona.

ističemo...

Parnice u svezi s tražbinama koje se prijavljuju u stečajni postupak ne mogu se nastaviti prije nego što su ispitane na ispitnom ročištu.

Parnice koje su u vrijeme otvaranja stečajnog postupka bile u tijeku protiv stečajnog dužnika preuzet će u njegovo ime stečajni upravitelj ako se tiču:

- izlučenja nekog predmeta iz stečajne mase;
- odvojenog namirenja;
- obveza stečajne mase.

Protivna stranka, koja je uspjela u parnici, troškove parničnog postupka nastale do prekida postupka, kao i troškove nastale nakon prekida postupka ako stečajni upravitelj odmah nakon nastavljanja prekinute parnice prizna tužbeni zahtjev, ili se odrekne tužbenoga zahtjeva, može ostvarivati samo kao stečajni vjerovnik. U protivnom troškovi parničnoga postupka nastali nakon prekida namirit će se kao dugovi stečajne mase.

Sukladno čl. 166. Zakona, u postupku pred sudom u kojem je stranka stečajni dužnik, a osobito pri određivanju rokova i ročišta, sud će uvijek obračati osobitu pažnju na potrebu hitnoga rješavanja. Postupak pred prvostupanijskim sudom mora se završiti u roku od šest mjeseci od dana pravomoćnosti rješenja o nastavku parničnoga postupka. O žalbi protiv odluke prvostupanijskoga suda u postupku iz stavka 1. ovoga članka drugostupanijski sud dužan je donijeti odluku u roku od šest mjeseci od dana primitka žalbe.

ističemo...

Važno je istaknuti kako stečajni vjerovnici mogu svoje tražbine prema dužniku ostvarivati samo u stečajnom postupku²⁵.

5.3. Postupci ovrhe

Važna zakonska odredba odnosi se na prestanak prava stečenih ovrhom ili osiguranjem, kao osnovnih pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka. Naime, Zakonom je u čl. 168. određeno kako u slučaju da stečajni vjerovnik tijekom posljednjih 60 dana prije podnošenja prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka, odnosno ako nije podnesen prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka tijekom posljednjih 60 dana prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga sudskom ili izvansudskom ovrhom ili prisilnim sudskim osiguranjem, stekne koje različno ili slično pravo na imovini koja ulazi u stečajnu masu, to pravo otvaranjem stečajnog postupka prestaje, odnosno postupak u tijeku se obustavlja.

Predmetna prava brisat će se iz javnih knjiga, upisnika i očevidnika u kojima se vode na temelju rješenja suda. Ako je postupak sudske ovrhe ili prisilnoga sudskog osiguranja obustavljen prije nastupanja pravnih posljedica otvaranja predstečajnog ili stečajnog postupka, rješenje o prestanku navedenih prava donosi sud u stečajnom postupku.

25 Čl. 167. Zakona.

ističemo...

Sukladno čl. 169. st. 1. Zakona, nakon otvaranja stečajnog postupka pojedini stečajni vjerovnici ne mogu protiv dužnika tražiti ovrhu ili osiguranje na dijelovima imovine koja ulazi u stečajnu masu niti na drugoj imovini dužnika.

Vjerovnici koji nisu stečajni vjerovnici nisu ovlašteni tražiti ovrhu ili osiguranje na budućim tražbinama dužnika pojedinca po osnovi njegova radnoga odnosa ili druge službe, ili na njegovim tražbinama po toj osnovi tijekom stečajnog postupka, osim ovrhe ili osiguranja radi naplate zahtjeva za uzdržavanje i drugih tražbina koje se mogu namiriti iz onoga dijela prihoda dužnika iz radnoga odnosa iz kojega se ne mogu namiriti tražbine drugih vjerovnika. Navedeni postupci ovrhe i osiguranja koji su u tijeku u vrijeme otvaranja stečajnog postupka prekidaju se. Nakon što ti postupci budu nastavljeni, ovršni sud će ih obustaviti.

ističemo...

Nakon otvaranja stečajnog postupka izlučni vjerovnici mogu radi ostvarenja svojih prava pokrenuti protiv dužnika postupke ovrhe i osiguranja prema općim pravilima ovršnog postupka.

Prekinute postupke ovrhe i osiguranja koje su ti vjerovnici pokrenuli prije otvaranja stečajnog postupka, nastaviti će i provesti ovršni sud prema pravilima ovršnog postupka.

ističemo...

S druge strane, nakon otvaranja stečajnog postupka različni vjerovnici nisu ovlašteni pokrenuti postupak ovrhe ili osiguranja.

Postupci ovrhe i osiguranja pokrenuti od strane različitih vjerovnika koji su u tijeku u vrijeme otvaranja stečajnog postupka prekidaju se, a prekinute postupke ovrhe i osiguranja nastaviti će sud koji vodi stečajni postupak primjenom pravila o unovčenju predmeta na kojima postoji različno pravo u stečajnom postupku. Sud koji vodi ovaj postupak ovrhe ili osiguranja dužan je u roku od osam dana od dana otvaranja stečajnog postupka rješenjem utvrditi prekid postupka, oglasiti se nenadležnim i ustupiti predmet sudu koji vodi stečajni postupak, pri čemu žalba protiv rješenja ne zadržava nastupanje pravnih učinaka rješenja. Nakon otvaranja stečajnog postupka dopustiti će se i provesti upis u javne knjige, ako su pretpostavke za upis ostvarene prije nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka.

ističemo...

Ovrha radi ostvarenja tražbina prema stečajnoj masi koje nisu zasnovane pravnom radnjom stečajnog upravitelja nije dopuštena šest mjeseci od otvaranja stečajnog postupka²⁶.

Međutim, ova odredba se ne odnosi na obveze:

- stečajne mase iz dvostrano obveznoga ugovora koje je stečajni upravitelj odlučio ispuniti;

- iz trajnoga obveznoga odnosa za vrijeme nakon prvoga roka u kojemu je stečajni upravitelj mogao otkazati ugovor;
- iz trajnoga obveznoga odnosa ako je stečajni upravitelj primio protučinidbu u korist stečajne mase.

5.4. Pravo na prijebroj**ističemo...**

U slučaju da je u vrijeme otvaranja stečajnog postupka stečajni vjerovnik, temeljem zakona ili ugovora, imao pravo na prijebroj, otvaranje stečajnog postupka ne utječe na to njegovo pravo, odnosno stečajni vjerovnik i nakon otvaranja stečajnog postupka zadržava pravo na prijebroj²⁷.

S druge strane, ako su u vrijeme otvaranja stečajnog postupka jedna ili više tražbina koje se imaju prebiti pod odgovornim uvjetom ili nisu dospjele ili nisu upravljene na istovrsne činidbe, prijebroj će nastupiti kada za to budu ispunjene potrebne pretpostavke²⁸. Ističemo kako se odredbe čl. 140. o dospijeću nedospjelih tražbina²⁹ i čl. 144. Zakona o preračunavanju tražbina, ne primjenjuju se u svrhu prijebroja. Ako tražbina kojom se treba obaviti prijebroj postane bezuvjetna i dospjela prije nego što prijebroj postane moguć, prijebroj je isključen. Prijebroj, međutim, nije isključen za tražbine koje glase na različite valute ili obračunske jedinice, ako se te valute ili obračunske jedinice u mjestu isplate tražbine kojom se prijebroj obavlja, mogu slobodno zamijeniti, pri čemu se preračunavanje obavlja prema tečaju koji u mjestu plaćanja vrijedi u vrijeme primitka izjave o prijebroju.

Međutim, prijebroj ipak nije uvijek dopušten. **Sukladno čl. 176. Zakona, prijebroj nije dopušten ako je:**

- obveza stečajnog vjerovnika prema stečajnoj masi nastala tek nakon otvaranja stečajnog postupka;
- stečajni vjerovnik svoju tražbinu stekao od drugog vjerovnika tek nakon otvaranja stečajnog postupka;
- stečajni vjerovnik tražbinu stekao ustupom za posljednjih šest mjeseci prije dana otvaranja predstečajnog postupka, odnosno ako nije otvoren predstečajni postupak za posljednjih šest mjeseci prije dana otvaranja stečajnog postupka, a znao je ili morao znati da je dužnik postao nesposoban za plaćanje ili da je protiv njega podnesen prijedlog za otvaranje predstečajnog, odnosno stečajnog postupka. Iznimno, prijebroj će biti dopušten ako se radi o tražbini koja je ustupljena u svezi s ispunjenjem neispunjenih ugovora ili o tražbini čije je pravo na ispunjenje ponovno stečeno uspješnim pobijanjem pravnog posla dužnika;
- stečajni vjerovnik mogućnost prijebroja stekao poboju pravnom radnjom.

5.5. Druge osnovne pravne posljedice

Zakonom su uređene i druge osnovne pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka:

- zabrana otuđenja ili opterećenja – čl. 160. Zakona;
- raspolaganja dužnika nakon otvaranja stečajnog postupka – čl. 161. Zakona;
- ispunjenje obveze izravno osobi ovlaštenoj za zastupanje prije otvaranja stečajnog postupka – čl. 162. Zakona;
- stjecanje nasljedstva – čl. 162. Zakona;

²⁷ Čl. 174. Zakona.

²⁸ Čl. 175. st. 1. Zakona.

²⁹ Vidjeti pod 5.

²⁶ Čl. 170. st. 1. Zakona.

- podjela imovine pravne zajednice ili ortaštva – čl. 163. Zakona;
- isključenje drugih oblika pravnog stjecanja – čl. 171. Zakona;
- skupna šteta – čl. 172. Zakona;
- osobna odgovornost članova društva – čl. 173. Zakona;
- dužnost obavješćivanja i suradnje – čl. 177. Zakona;
- dovođenje i novčana kazna – čl. 178. Zakona;
- uzdržavanje iz stečajne mase – čl. 179. Zakona;
- obveze zastupnika po zakonu i radnika – čl. 180. Zakona.

6. Ispunjenje pravnih poslova kao pravna posljedica otvaranja stečajnog postupka

ističemo...

Sukladno čl. 181. Zakona, u slučaju da stečajni dužnik i njegov suugovaratelj u vrijeme otvaranja stečajnog postupka nisu ili nisu u potpunosti ispunili dvostrano obvezni ugovor, stečajni upravitelj može umjesto dužnika ispuniti ugovor i zahtijevati ispunjenje od druge strane.

Ako stečajni upravitelj odbije ispunjenje, druga strana svoju tražbinu zbog neispunjenja može ostvarivati samo kao stečajni vjerovnik.

U slučaju da druga strana pozove stečajnog upravitelja da se očituje o svom pravu na izbor, stečajni upravitelj je dužan odmah, a najkasnije nakon izvještajnog ročišta preporučenom pošiljkom obavijestiti drugu stranu o tome namjerava li zahtijevati ispunjenje ugovora. Iznimno od navedenog, ako bi za drugu stranu do izvještajnog ročišta nastupila znatna šteta, na koju je upozorila stečajnog upravitelja, stečajni upravitelj dužan je u roku od osam dana preporučenom pošiljkom obavijestiti o tome namjerava li zahtijevati ispunjenje ugovora. Ako propusti tako postupiti, stečajni upravitelj neće biti ovlašten zahtijevati ispunjenje ugovora.

U nastavku ćemo se upoznati i sa drugim pravnim posljedicama koje se odnose na ispunjenje pravnih poslova.

6.1. Najamni i zakupni odnosi

ističemo...

Zakonom je određeno kako najam i zakup nekretnina ili prostorija ne prestaju otvaranjem stečajnog postupka³⁰.

To vrijedi i za najamne i zakupne odnose koje je **stečajni dužnik sklopio kao najmodavac ili zakupodavac**, a tiču se predmeta koji su radi osiguranja preneseni na treću osobu koja je financirala njihovu nabavu ili proizvodnju. Prava koja se odnose na vrijeme prije otvaranja stečajnog postupka, kao i štetu nastalu prijevremenim otkazom ugovora druga strana može ostvarivati samo kao stečajni vjerovnik.

ističemo...

Najam ili zakup nekretnine ili prostorije koji je stečajni dužnik ugovorio kao najmoprimac ili zakupnik stečajni upravitelj može otkazati bez obzira na ugovoreno trajanje, pridržavajući se zakonskog otkaznog roka³¹.

Ako stečajni upravitelj izjavi otkaz, druga strana može kao stečajni vjerovnik zahtijevati naknadu štete nastale prijevremenim prestankom ugovornoga odnosa. U slučaju da stečajni dužnik u vrijeme otvaranja stečajnog postupka nije preuzeo nekretninu ili prostoriju, stečajni upravitelj i druga strana mogu odustati od ugovora. Kod odustanka od ugovora, druga strana može kao stečajni vjerovnik zahtijevati naknadu štete nastale prijevremenim prestankom ugovornoga odnosa. Svaka je strana dužna u roku od 15 dana obavijestiti drugu stranu, na njezin zahtjev, o tome namjerava li odustati od ugovora, a u suprotnom gubi pravo na odustanak.

Sukladno čl. 188. Zakona, ako je **stečajni dužnik kao najmodavac ili zakupodavac** nekretnine ili prostorije prije otvaranja stečajnog postupka raspolagao tražbinama iz najamnoga i zakupnoga odnosa za neko kasnije vrijeme, ta raspoložba ima pravni učinak samo u mjeri u kojoj se odnosi na najmininu, odnosno zakupninu za kalendarski mjesec koji teče u vrijeme otvaranja stečajnog postupka. U slučaju da je stečajni postupak otvoren nakon petnaestoga dana u mjesecu, raspoložba ima pravni učinak i za sljedeći kalendarski mjesec. Navedena raspoložba osobito se odnosi na naplatu najmnine ili zakupnine. Pri tome je raspoložba temeljem ovrhe izjednačena s ugovornom raspoložbom. Najmoprimac ili zakupnik mogu prebiti svoju tražbinu prema dužniku s tražbinama dužnika iz najamnoga ili zakupnoga odnosa u smislu navedene odredbe čl. 188. st. 1. Zakona, pri čemu ova odredba ovoga stavka ne utječe na primjenu odredbi čl. 175. i 176. t. 2.-4. Zakona. Treba reći kako stečajni upravitelj može u ime stečajnog dužnika kao najmodavca ili zakupodavca otkazati najamni ili zakupni odnos u zakonskom otkaznom roku neovisno o ugovorenem otkaznom roku.

Treća osoba kojoj je stečajni upravitelj otuđio nekretninu ili prostorije koje je stečajni dužnik dao u najam ili i koji stoga stupi umjesto dužnika u najamni ili zakupni odnos, može otkazati taj odnos u zakonskom otkaznom roku. Međutim, sukladno čl. 190. Zakona, ako je stečajni dužnik najmoprimac ili zakupnik, druga ugovorna strana ne može otkazati ugovor o najmu ili zakupu nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka zbog:

- zakašnjenja s plaćanjem najmnine ili zakupnine do kojega je došlo prije otvaranja stečajnog postupka;
- pogoršanja dužnikova imovnog stanja.

6.2. Ugovori o radu

ističemo...

Važno je istaknuti kako otvaranjem stečajnog postupka ugovori o radu ili službi sklopljeni s dužnikom kao poslodavcem ne prestaju³².

Međutim, otvaranje stečajnog postupka poseban je opravdani razlog za otkaz ugovora o radu. Nakon otvaranja stečajnog postupka stečajni upravitelj u ime dužnika poslodavca i radnik mogu otkazati ugovor o radu, bez obzira na ugovoreno trajanje ugovora i bez obzira na zakonske ili ugovorene odredbe o zaštiti radnika. Otkazni rok iznosi mjesec dana, ako zakonom nije određen kraći rok.

U slučaju da radnik smatra da otkaz njegova radnog odnosa nije u skladu sa zakonom, može tražiti zaštitu svojih prava sukladno odredbama Zakona o radu³³.

30 Čl. 186. st. 1. Zakona.

31 Čl. 187. st. 1. Zakona.

32 Čl. 191. Zakona.

33 Nar. nov., br. 93/14, 127/17 i 98/19.

ističemo...

Stečajni upravitelj može, radi završetka započelih poslova i otklanjanja moguće štete, temeljem odobrenja suda, sklopiti nove ugovore o radu na određeno vrijeme bez ograničenja koji su za ugovor o radu na određeno vrijeme propisani općim propisom o radu.

Plaće i ostala primanja iz radnoga odnosa određuje stečajni upravitelj, temeljem odobrenja suda, sukladno zakonu i kolektivnom ugovoru ako se primjenjuje. Plaće i ostala primanja iz radnoga odnosa na koja je pravo nastalo nakon otvaranja stečajnog postupka namiruju se kao obveze stečajne mase.

Podsjećamo kako otvaranjem stečajnog postupka prestaju prava radnika na suodlučivanje. Također, sporazumi s radničkim vijećem ne obvezuju stečajnog upravitelja.

6.3. Nalozi stečajnog dužnika, ugovori o djelu i punomoći**ističemo...**

Sukladno čl. 193. Zakona, nalog stečajnog dužnika koji se odnosi na imovinu koja ulazi u stečajnu masu prestaje otvaranjem stečajnog postupka.

Međutim, ako nalogoprimac, koji bez svoje krivnje nije saznao za otvaranje stečajnog postupka, nastavi s obavljanjem posla, smatrat će se da je nalog i dalje na snazi. Tražbine nalogoprimca u svezi s takvim nastavljenim obavljanjem posla namiruju se kao tražbine stečajnog vjerovnika. Nalogoprimac je dužan radi otklanjanja štete nastaviti s obavljanjem posla i nakon otvaranja stečajnog postupka sve dok stečajni upravitelj ne preuzme obavljanje posla. Pri tome se tražbine nalogoprimca u vezi s takvim nastavljenim obavljanjem posla namiruju kao tražbine vjerovnika stečajne mase.

ističemo...

Ponude učinjene stečajnom dužniku ili ponude stečajnog dužnika prestaju vrijediti otvaranjem stečajnog postupka ako do tada nisu prihvaćene³⁴.

Na ugovore o djelu kojima se netko obvezao da će za dužnika obavljati određene poslove na odgovarajući se način primjenjuju odredbe čl. 193. Zakona o ugovorima o nalogu.

Punomoć dužnika koja se odnosi na imovinu koja ulazi u stečajnu masu prestaje otvaranjem stečajnog postupka³⁵. Na punomoć se također na odgovarajući način primjenjuju odredbe čl. 193. Zakona o ugovoru o nalogu. Posebno treba istaknuti kako, sukladno čl. 197. Zakona, ugovorne odredbe kojima se unaprijed isključuje ili ograničava primjena navedenih zakonskih odredbi nemaju pravnog učinka.

6.4. Druge pravne posljedice vezane uz ispunjenje pravnih poslova

Zakonom su uređene i druge pravne posljedice vezane uz ispunjenje pravnih poslova nakon otvaranja stečajnog postupka:

- ispunjenje fiksnih poslova – čl. 182. Zakona;
- ispunjenje djeljivih činidbi – čl. 183. Zakona;

³⁴ Čl. 194. Zakona.

³⁵ Čl. 196. st. 1. Zakona.

- predbilježbe – čl. 184. Zakona;
- pridržaj prava vlasništva – čl. 185. Zakona.

7. Pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika kao pravna posljedica otvaranja stečajnog postupka**ističemo...**

Pravne radnje poduzete prije otvaranja stečajnog postupka kojima se remeti pravo na ujednačeno namirenje stečajnih vjerovnika (oštećenje vjerovnika), odnosno kojima se pojedini stečajni vjerovnici stavljaju u povoljniji položaj (pogodovanje vjerovnika), stečajni upravitelj u ime stečajnog dužnika i stečajni vjerovnici mogu pobijati sukladno odredbama Zakona³⁶.

S pravnom radnjom izjednačeno je i propuštanje zbog kojega je stečajni dužnik izgubio kakvo pravo ili kojim su protiv njega imovinskopravni zahtjevi bili zasnovani, održani ili osigurani.

7.1. Kongruentno namirenje**ističemo...**

Sukladno čl. 199. Zakona, pravna radnja, poduzeta u posljednja tri mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, kojom se jednom stečajnom vjerovniku daje ili omogućava osiguranje ili namirenje na način i u vrijeme u skladu sa sadržajem njegova prava (kongruentno namirenje), može se pobijati ako je u vrijeme kad je poduzeta stečajni dužnik bio nesposoban za plaćanje i ako je vjerovnik u to vrijeme znao za tu nesposobnost.

Pobojna je i pravna radnja kojom se jednom stečajnom vjerovniku daje ili omogućava osiguranje ili namirenje u skladu sa sadržajem njegova prava, ako je poduzeta nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i ako je vjerovnik u vrijeme njezina poduzimanja znao za nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Smatrat će se da je vjerovnik znao za nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako je znao ili je morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da postoji nesposobnost za plaćanje ili da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Za osobu koja je s dužnikom bila bliska u vrijeme poduzimanja radnje pretpostavlja se da je znala za nesposobnost za plaćanje ili prijedlog za otvaranje postupka.

7.2. Inkongruentno namirenje

Pravna radnja kojom se jednom stečajnom vjerovniku daje ili omogućava osiguranje ili namirenje, koje on nije imao pravo zahtijevati ili nije imao pravo zahtijevati na taj način ili u to vrijeme, može se pobijati ako je³⁷:

- poduzeta u posljednjem mjesecu prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga ili;

³⁶ Čl. 198. st. 1. Zakona.

³⁷ Čl. 200. st. 1. Zakona.

- poduzeta tijekom trećega ili drugoga mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, a dužnik je u to vrijeme bio nesposoban za plaćanje ili;
- radnja poduzeta tijekom trećega ili drugoga mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, a vjerovnik je u vrijeme njezina poduzimanja znao da se njome oštećuju stečajni vjerovnici.

Smatrat će se da je vjerovnik znao da se radnjom oštećuju vjerovnici ako je znao ili je morao znati za okolnosti na temelju kojih se nužno moralo zaključiti da se njome vjerovnici oštećuju. Za osobu koja je s dužnikom bila bliska u vrijeme poduzimanja radnje pretpostavlja se da je znala za oštećenje stečajnih vjerovnika.

7.3. Pravne radnje kojima se vjerovnici izravno oštećuju

Sukladno čl. 201. Zakona, **pravni posao stečajnog dužnika kojim se stečajni vjerovnici izravno oštećuju može se pobijati ako je poduzet:**

- tijekom posljednja tri mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, ako je u vrijeme njegova poduzimanja dužnik bio nesposoban za plaćanje i ako je druga strana u to vrijeme znala za tu nesposobnost ili;
- nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, a druga je strana u vrijeme pravnog posla znala ili morala znati za nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

S pravnim poslom kojim se stečajni vjerovnici izravno oštećuju izjednačena je pravna radnja stečajnog dužnika kojom dužnik gubi neko od svojih prava ili zbog koje pravo više ne može ostvarivati, ili radnja na temelju koje se protiv dužnika može održati na snazi ili ostvariti neki imovinsko-pravni zahtjev. U navedenim slučajevima na odgovarajući se način primjenjuju odredbe čl. 199. st. 3. i 4. Zakona.

7.4. Namjerno oštećenje

ističemo...

Pravna radnja koju je stečajni dužnik poduzeo u posljednjih deset godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga s namjerom da ošteti svoje vjerovnike može se pobijati ako je druga strana u vrijeme poduzimanja radnje znala za namjeru dužnika³⁸.

Znanje za namjeru pretpostavlja se ako je druga strana znala da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici. Smatrat će se da je vjerovnik znao da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici ako je znao ili je morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je dužnik nesposoban za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici.

ističemo...

Naplatni ugovor sklopljen između stečajnog dužnika i njemu bliske osobe može se pobijati ako se stečajni vjerovnici njime izravno oštećuju.

Taj se ugovor ne može pobijati ako je sklopljen ranije od dvije godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili ako druga strana dokaže da joj je morala biti poznata namjera dužnika da ošteti vjerovnike.

7.5. Pravne radnje bez naknade ili uz neznatnu naknadu

ističemo...

Sukladno čl. 203. Zakona, pravna radnja stečajnog dužnika bez naknade ili uz neznatnu naknadu može se pobijati, osim ako je poduzeta četiri godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka.

Ako se radi o uobičajenom prigodnom daru nezatne vrijednosti, radnja se ne može pobijati.

7.6. Zajam kojim se nadomješta kapital

Pobojna je pravna radnja kojom se za tražbinu člana društva za vraćanje zajma kojim se nadomješta kapital ili za neku njemu odgovarajuću tražbinu³⁹:

- daje osiguranje, i to ako je radnja poduzeta u posljednjih pet godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga;
- jamči namirenje, ako je radnja poduzeta u posljednjoj godini prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga.

7.7. Pravna sredstva i pravne posljedice pobijanja

ističemo...

Sukladno čl. 212. Zakona, pravne radnje stečajnog dužnika ovlašten je tužbom protiv osobe prema kojoj je pobijana radnja poduzeta pobijati stečajni upravitelj, u ime stečajnog dužnika, temeljem odobrenja suda, u roku od godinu i pol dana od otvaranja stečajnog postupka.

Svaki stečajni vjerovnik ima pravo podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji za svoj račun i na svoj rizik troškova ako:

- stečajni upravitelj ne podnese tužbu radi pobijanja pravnih radnji u navedenom roku – u roku od tri mjeseca od njegova isteka;
- stečajni upravitelj povuče tužbu radi pobijanja pravnih radnji – u roku od tri mjeseca od objave pravomoćnog rješenja kojim je utvrđeno povlačenje tužbe na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova;
- je prethodno zatražio očitovanje stečajnog upravitelja i ako se stečajni upravitelj očitovao da neće podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji – u roku od tri mjeseca od objave očitovanja stečajnog upravitelja da neće podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova;
- je prethodno zatražio očitovanje stečajnog upravitelja i ako se stečajni upravitelj nije u roku od tri mjeseca očitovao hoće li podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji – u roku od tri

38 Čl. 202. st. 1. Zakona.

39 Čl. 204. Zakona.

mjeseca od objave poziva stečajnom upravitelju da se očituje hoće li podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji.

Ako se zahtjev za pobijanje pravne radnje prihvati, pobijena pravna radnja je bez učinka prema stečajnoj masi i protivna strana dužna je vratiti u stečajnu masu sve imovinske koristi stečene na osnovi pobijene radnje, ako Zakonom nije drukčije određeno. Prijedlog za ovrhu na temelju presude kojom se prihvaća zahtjev za pobijanje pravne radnje može podnijeti stečajni upravitelj u ime i za račun stečajnog dužnika odnosno stečajne mase te stečajni vjerovnik u svoje ime a za korist stečajnog dužnika odnosno stečajne mase.

7.8. Druga zakonska pravila o pobijanju pravnih radnji stečajnog dužnika

Zakon sadrži i druga zakonska pravila o pobijanju pravnih radnji stečajnog dužnika i to:

- tajno društvo – čl. 205. Zakona;
- isplata mjeničnih i čekovnih obveza – čl. 206. Zakona;
- pojam bliskih osoba – čl. 207. Zakona;
- računanje rokova prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka – čl. 208. Zakona;
- vrijeme poduzimanja pravne radnje – čl. 209. Zakona;
- ovršna isprava – čl. 210. Zakona;
- gotovinski posao – čl. 211. Zakona;
- prava protivnika pobijanja – čl. 213. Zakona;
- pobijanje protiv pravnih sljednika – čl. 214. Zakona;
- pravne radnje nakon otvaranja stečajnog postupka – čl. 215. Zakona.

8. Zaključak

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju trenutkom objave rješenja o otvaranju stečajnog postupka na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Od trenutka otvaranja stečajnog postupka prava tijela dužnika pravne osobe prestaju i prelaze na stečajnog upravitelja koji vodi poslovanje stečajnog dužnika. Otvaranjem stečajnog postupka dospijevaju nedospjele tražbine.

Nakon otvaranja stečajnog postupka stečajni vjerovnici mogu svoje tražbine prema dužniku ostvarivati samo u stečajnom postupku. Treba naglasiti kako stečajni vjerovnik i nakon otvaranja stečajnog postupka zadržava pravo na prijebaj. Što se tiče prava iz radnog odnosa, podsjećamo kako otvaranjem stečajnog postupka ugovori o radu ili službi sklopljeni s dužnikom kao poslodavcem ne prestaju.

Literatura:

- 1) Stečajni zakon (Nar. nov., br. 71/15 i 104/17), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 2) Zakon o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20.), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 3) Zakon o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 4) Zakon o radu (Nar. nov., br. 93/14, 127/17 i 98/19), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 5) Pravilnik o sadržaju i obliku obrazaca kojima se podnose podnesci u predstečajnom i stečajnom postupku (Nar. nov., br. 67/19) - www.propisi.hr;
- 6) Prelević, B. stručni članak, "Pravne posljedice otvaranja predstečajnog postupka", RiPup br. 6/2021, str. 181.
- 7) Prelević, B., stručni članak "Ispunjavanje obrazaca u predstečajnom i stečajnom postupku", RiPup br. 10/19, str. 167.

Ne zaboravite:

- **Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju trenutkom objave rješenja o otvaranju stečajnog postupka na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.**
- **Otvaranjem stečajnog postupka dospijevaju nedospjele tražbine.**
- **Ponude učinjene stečajnom dužniku ili ponude stečajnog dužnika, prestaju vrijediti otvaranjem stečajnog postupka ako do tada nisu prihvaćene.**
- **Pravne radnje kojima se oštećuju stečajni vjerovnici, ili kojima se pogoduje pojedinim stečajnim vjerovnicima mogu se pobijati uz uvjete određene Zakonom.**
- **Pravna radnja koju je stečajni dužnik poduzeo u posljednjih deset godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga s namjerom da ošteti svoje vjerovnike može se pobijati ako je druga strana u vrijeme poduzimanja radnje znala za namjeru dužnika.**
- **Pravne radnje stečajnog dužnika ovlašten je tužbom protiv osobe prema kojoj je pobijana radnja poduzeta pobijati stečajni upravitelj u roku od godinu i pol dana od otvaranja stečajnog postupka.**

Bilješke
